

Siedem

groszy

DZIENNIK ILUSTROWANY DLA WSZYSTKICH
O WSZYSTKIEM.

WIADOMOŚCI ZE ŚWIATA · SENSACYJNE POWIEŚCI.

ROK III.

PIATEK, 27 LIPCA 1934

NR. 204

Jak 300 hitlerowców chciało opanować Austrię

Przebieg zamachu stanu w Wiedniu

(Od wiedeńskiego korespondenta „Siedmiu Groszy“).

Wiedeń, 26 lipca.

Dopiero późno w nocy, na podstawie autentycznych informacji, można sobie było zrekonstruować obraz tragicznych wypadkach, których ofiarą padł kanclerz Dollfuss. Zamach hitlerowski nie udał się. Wszyscy zamachowcy zostali aresztowani. Sprzeczne informacje, które sprawiły, że do późnych godzin wieczornych nietylko zagranica, ale i stolica Austrii nie mogła się zorientować o istotnym stanie rzeczy wynikały przede wszystkim z tego, że przez długi czas nawet nie weszła w ogół co się dzieje w odciętej od świata i opanowanej przez zamachowców gmachu kanclerskiego urzędu.

Przebieg wypadków był następujący:

We wtorek

Już we wtorek przed koszarą przy Neubaugasse zajęto kilka samochodów ciężarowych, załadowanych bronią. Oddziały wojskowe przeuściły auta w przekonaniu, że broni przeznaczona jest dla wojska. W rzeczywistości broń i mundury przeniesiono do położonej obok sali gimnastycznej.

Walka o radiostację

W środe rano w hali zgromadziło się około 300 hitlerowców przebranych za żołnierzy, policjantów i heimerowców. Stąd wyjechali oni wkrótce kilkoma ciężarówkami samochodami. Mały oddziałek spiskowców policja aresztowała na miejscu drugiej części udało się wtargnąć do budynku wiedeńskiej radiostacji „Ravag“. Budynek został przez spiskowców obsadzony i terrorysty przez długi czas utrzymywali oddziały policji w oddaleniu, ostrzeliwując je z okien. Tymczasem normalna audycja radiowa została przerwana. Jeden z hitlerowców przystąpił z wyciągniętym rewolwerem do speakera i zmusił go do ogłoszenia wiadomości, że

rząd kanclerza Dollfussa ustąpił i władzę w państwie objął dr. Rintelen. W międzyczasie nadeszły oddziały Heimwehry i wojska i pomiędzy niemi, a terrorystami rozpoczęła się walka, w czasie której zabitych zostało dwóch hitlerowców, jeden członek Heimwehry i jeden policjant, a 5 hitlerowców odniosło ciężkie rany.

Po godz. 15-tej udało się oddziałom atakującym wejść do budynku i aresztować znajdujących się tam terrorystów. W tym momencie eksplodowała petarda i wybuchł pożar, który jednak został wkrótce ugaszony przez straż pożarną.

Przechodnie utworzyli tymczasem wzdłuż sąsiadujących ulic łańcuch, aby uniemożliwić hitlerowcom ucieczkę. O godz. 15.30 radiostacja zaczęła nadawać muzykę z płyt gramofonowych.

Zamach na ministrów

Tymczasem największy oddział terrorystów, wśród których znajdowało się kilku żołnierzy i oficerów wydalonych z wojska, zajęła w pięciu samochodach ciężarowych przed gmach kanclerski. Oddział ten składał się z 144 ludzi uzbrojonych w karabiny i rewolwery. Posterunek przed gmachem, uważając przebranych hitlerowców za oddział regularnego wojska, pozwolił im przejechać bez przeszkód. Wkrótce potem ubezwładniono go. Urzędników urzędu kanclerskiego zgromadzono w jednym pokoju, drzwi zamknięto na klucz i zostawiono pod strażą. Rada ministrów która zebrała się o godz. 11-tej, została przerwana o godz. 1-szej. Kanclerz Dollfuss, minister bezpieczeństwa Fay i komisarz bezpieczeństwa Karwinsky znajdowali się jednak jeszcze w gmachu. Tych trzech członków rządu terrorysty ujeli. Pozostali członkowie rządu przed chwilą opuścili gmach kanclerski. Wicekanclerz Stahrenberg znajdował się na urlopie we Włoszech i na pierwszą wieść o wypadkach wyjechał samolotem do Wiednia.

Jak zamordowano Dollfussa?

Według ogłoszonego w nocy sprawozdania urzędowego kanclerz Dollfuss został zamordowany w następujących okolicznościach:

W chwili, gdy terrorysty wtargnęli do gmachu, kanclerz znajdował się w swoim gabinecie. Jego służący radził mu, aby przeszedł przez pokój prezydenta Miklasa do archiwum państwowego. Kanclerz Dollfuss zdecydował się pójść za tą radą, gdy jednak przechodził przez t. zw. salę kongresową, której drzwi prowadzące na obsadzony przez terrorystów korytarz były zamknięte, drzewo te zostały wyważone i do sali wtargnęła grupa dziesięciu do dwunastu ludzi z wyciągniętymi rewolwerami. Jej przywódca podbiegł do kanclerza i strzelił dwukrotnie. Kanclerz Dollfuss został trafiony w szyję i w plecy. Kanclerz podniósł obydwie ręce do twarzy, jakby dla odparcia ciosu, i upadł na ziemię. Dwukrotnie jeszcze cichym, drżącym głosem krzyknął: „Pomocy, pomocy“ i zamilkł. Służący sądził, że kanclerz zmarł. Jego samego terrorysty postawili pod ścianę, grożąc rozstrzelaniem.

Po pewnym czasie wicekanclerz Fey został przez terrorystów zaprowadzony do kanclerza Dollfussa. Kanclerz leżał na kanapie z głową przykrytą chustą. Na jego szyję widział minister Fey przewoźny bandaż, przez który przeciekała krew. Słabym, lecz wyraźnym głosem prosił kanclerz ministra Feya o zaopiekowanie się jego żoną i dziećmi. Dr. Dollfuss zwrócił się do niego z żądaniem uniknięcia przelewu krwi. Terrorysty nie dopuścili do dalszej rozmowy. Jeden z nich opowiadał, że kanclerz zażądał księdza, ale odmówiono mu. Odmówiono również przywołania lekarza.

Walka ze śmiercią trwała dwie godziny. O godz. 16.30 kanclerz Dollfuss zmarł, nie doczekawszy się pociechy duchownej. Dopiero po jego śmierci przybył mnich franciszkański, nie mógł mu już jednak udzielić ostatnich Sakramentów.

Rokowania zamachowcami

W międzyczasie gmach urzędu kanclerskiego został otoczony przez oddziały

policji, wojska i Heimwehry. Na plac przed gmachem zajęły policyjne auta pancerne. W pewnej chwili na balkonie gmachu ukazał się minister Fey i przywódca terrorystów. Stamtąd kilkakrotnie prowadzili rokowania z dowódcą oddziałów rządowych, obok którego znajdował się minister opieki społecznej Neustädter-Stürmer. Terrorysty domagali się, aby rząd Dollfussa ustąpił i aby misję utworzenia nowego gabinetu powierzono Rintelenowi. Tymczasem na pierwszą wieść o wypadkach w budynku ministerstwa obrony krajowej zebrała się rada ministrów, w której wzięli udział wszyscy ministrowie z wyjątkiem zamkniętych w gmachu

kanclerskim. Ministrowie porozumieli się natychmiast telefonicznie z przebywającym poza Wiedniem prezydentem związkowym Miklasem, który przejął wszystkie kompetencje kanclerza na ministra oświaty Schuschnigga. Rada ministrów odrzuciła żądania terrorystów. W międzyczasie kanclerz Dollfuss przed śmiercią, za pośrednictwem ministra Feya, zaofiarował swoją dymisję dla uniknięcia dalszego rozlewu krwi. Prezydent Miklas odrzucił jednak dymisję kanclerza Dollfussa oświadczając, że nie będzie prowadził rokowań z ludźmi, którzy siłą opanowali gmach kanclerski

Ultimatum i aresztowanie spiskowców

W rezultacie na podstawie uchwały rady ministrów i za zgodą prezydenta Miklasa zaofiarowano terrorystom wolny odwrót aż do granicy niemieckiej, jeśli w ciągu 20 minut opuszczą gmach kanclerski, uwolnią uwięzionych ministrów i jeśli obejdzie się bez ofiar w ludziach. Wtedy jeszcze nie było wiadomo, że kanclerz Dollfuss jest umierający. Przed upływem ultimatum na balkonie pojawili się raz jeszcze minister Fey i przywódca spiskowców dla prowadzenia dalszych rokowań. Żądania terrorystów zostały odrzucone, ale przedłużono termin ultimatum jeszcze o 15 minut, po upływie których miało się rozpocząć zdobywanie gmachu. Gdy termin upłynął, dano rozkaz do ataku.

Rozpoczęto atakiem przy pomocy ga-

zów Izawiących. Tymczasem przed gmachem kanclerskim zjawili się poseł niemiecki w Wiedniu, który podjął się pośrednictwa. Po godz. 20-tej stanęło w rezultacie na tem, że komisarz Karwinsky opuścił gmach, podczas gdy wszystkich spiskowców ujęto i rozebranych do naga przewieziono zamkniętymi samochodami do koszar marokańskich, gdzie ich uwięziono. Rząd postanowił nie dawać im wolnego odwrótu, gdyż nie opuścili gmachu po upływie 15 minut i, jak się okazało, nie obeszło się bez ofiar w ludziach, gdyż kanclerz Dollfuss został zamordowany.

135 spiskowców stanęło przed sądem doraźnym, i niewątpliwie zapadnie szereg wyroków śmierci. Jeden ze spiskowców popełnił w gmachu kanclerskim samobójstwo.

Śp. kanclerz Engelbert Dollfuss

Zmarł tragiczną śmiercią kanclerz Engelbert Dollfuss był jedną z największych indywidualności na politycznej arenie Europy ostatnich czasów.

Dr. Engelbert Dollfuss, który padł w środe ofiarą zamachu, urodził się 4 października 1892 roku w wiosce Texing w Dolnej Austrii. Po-

ukończenie studjów przedstawiało wielkie trudności. Hartowi charakteru zawdzięcza ukończenie gimnazjum w Hollabrunn oraz studjów prawniczych i ekonomicznych na uniwersytecie w Wiedniu i Berlinie. Studja te przerwała wojna. Dollfuss spędził na froncie 37 miesięcy, uzyskując stopień porucznika. Po wojnie powrócił do Berlina, zapoznając się z organizacjami włościańskimi i spółdzielniami. Powróciwszy do Wiednia, zostaje sekretarzem dolnoaustrijskiego Związku chłopskiego, a w r. 1927 dyrektorem dolnoaustrijskiej krajowej Izby rolniczej, wykazując na tem stanowisku wybitne zdolności organizacyjne i społeczne. Jednocześnie daje się poznać, jako przywódca stronnictwa chrześcijańsko-społecznego.

Powołany do rady zarządzającej austrijskich kolei związkowych w charakterze przedstawiciela rolnictwa, zostaje w końcu roku 1930 prezesem tych kolei. W r. 1931 obejmuje tekę ministra rolnictwa. 20 maja 1932 r. po ustąpieniu drugiego rządu Burescha, Dollfuss obejmuje urząd kanclerski, ministerjum spraw zagr. oraz ministerjum rolnictwa. 21 września 1933 r. tworzy drugi gabinet pozaparlamentarny. W gabinecie tym poza wyżej wymienionymi tekami obejmuje jeszcze tekę ministra spraw wojskowych. Na stanowisku kanclerza przeprowadza Dollfuss doniosłe reformy państwowe oraz tworzy organizację frontu ojczyźnianego, mającą stać na straży nowego ustroju. 3-go października 1933 roku został lekko ranny podczas zamachu, dokonanego w gmachu parlamentu. Kanclerz Dollfuss pozostawił żonę, pochodzącą z pomorskiej rodziny włościańskiej oraz dwoje dzieci: córkę i syna,

chodził on z rodziny niezamożnych górali. Od wczesnej młodości dążył do działalności społecznej. Jako niezamożnemu młodzieńcowi,

Obrzymie nadużycia w kasie kolejowej w Katowicach

Zdefraudowane pieniądze zużyte na wybory

Sąd Okręgowy w Katowicach rozpatrywał w ub. czwartek ciekawą sprawę, charakteryzującą dzisiejsze czasy. Na ławie oskarżonych zasiadł kasjer kasy kolejki wązkotorowej przy Okr. Dyrekcji Kolejowej w Katowicach Alfred Niewiedziol z Katowic, któremu akt oskarżenia zarzucał sprzeniewierzenie na szkodę kolei państwowych 33.037,18 zł. Nadużycia te popełniał oskarżony od roku 1928 do lipca 1933 r. Według aktu oskarżenia oskarżony popełniał nadużycia w ten sposób, że gdy klienci wpłacali pieniądze, Niewiedziol na jednym kwicie, który wręczał wpłacającemu wypisywał rzeczywiste wpłaconą sumę, zaś na kwitach, które pozostawiał w kasie kolejowej wypisywał mniejszą sumę, a resztę przywłaszczał sobie. Gdy w lipcu 1933 r. zjawiała się w kasie komisja ministerjalna i badała księgi, wtenczas oskarżony zjawiał się dobrowolnie u swego bezpośredniego przełożonego i przyznał się do nadużyć.

Na rozprawie oskarżony do winy się przyznał i podał, że pieniądze sprzeniewierzone zużył na pokrycie drobnych niedoborów w kasie, na pożyczki udzielane swym przełożonym i kolegom, oraz (jako sekretarz koła i powiatu N. Ch. Z. P.) na agitację przedwyborczą, gdyż z N. Ch. Z. P. na agitację przedwyborczą nie otrzymał. Dalej podał oskarżony, że po dopuszczeniu się pierwszych nadużyć począł pić wódkę i z tego powodu część sprzeniewierzonych pieniędzy zużył dla siebie. Sędzia zwrócił jednak oskarżonemu uwagę na zeznania niektórych świadków, że od pożyczonych tym świadkom pieniędzy pobierał od 6 do 10 procent.

W dalszym ciągu swych zeznań oskarżony podał, że asesor Socha, który przeglądał jego miesięczne sprawozdania kasowe, pożyczył od niego ratami około 6 do 7 tysięcy zł. następnie jego przełożony naczelnik Haneman pożyczył od niego 5 do 6 tysięcy zł. wiedząc, że oskarżony zabrał te pieniądze z kasy. Nadmienić wypada, że asesor Socha już zmarł, a naczelnik Haneman do dnia dzisiejszego jeszcze pełni służbę. Przewodniczący w czasie przesłuchania rzeczoznawców zwrócił uwagę na fakt możliwości, że oskarżony mógł w kasie kraść przez całe 5 lat i nadużycia nie zostały wykryte. Rzeczoznawca zeznał, że trzy razy w roku kontrolowano kasę, jednak na trop nadużyć było bardzo ciężko wpaść, gdyż oskarżony bardzo sprytnie się urządzał.

W dalszym ciągu oskarżony powoływał się na swą pracę społeczną, przedkładając szereg zaświadczeń z Z. O. K. Z., Zw. Powst. Śl. i t. p. organizacji. Z zaświadczeń tych wynikało, że około tworzenia tych organizacji poniósł niemałe zasługi.

Prokurator domagał się ukarania Niewiedziola przyznając mu jako okoliczność łagodzącą fakt, że w kasie była niedostateczna kontrola, a jako okoliczność obciążająca to, że kradł, mimo, że pracował społecznie.

Sąd skazał oskarżonego na półtora roku więzienia z zaliczeniem aresztu śledczego bez zawieszenia kary i na utratę praw obywatelskich przez 10 lat. W mo-

tywach wyroku sąd podkreślił, że jako okoliczność obciążająca przyznano oskarżonemu jego pracę społeczną, gdyż właśnie pod jej płaszczykiem kradł. Dalej sąd podkreślił, że oskarżony przed sądem powinien się wstydić powoływania się na jego pracę społeczną. Ta okoliczność nie może być brana przez sąd pod uwagę, gdyż w takim razie nazwa pracownika

społecznego równałaby się nazwie złodzieja.

Pozatem rozprawa wykazała, że w kasie kolejki wązkotorowej przy Okręgowej Dyrekcji Kolejowej w Katowicach działały się rzeczy, które natychmiast winne być dodatkowo zbadane przez kompetentne władze i raz na zawsze usunięte. (s)

Nożem kuchennym zamordował brata Krwawa sprzeczka rodzinna w Rudzie Śl.

W ubiegły czwartek, w godzinach popołudniowych, wydarzyła się w Rudzie Śląskiej (pow. Świętochłowicki) krwawa

tragedja rodzinna, której ofiarą padł 25-letni Wincenty Stanik.

Pomiędzy Wincentem, a jego bratem,

Straszny wypadek pastucha

W Czeladzi Teodor Komieczny uległ straszemu wypadkowi. Pasąc krowę, przewrócił się, przyczem sploszone bydle podeptało go tak strasznie, że złamaną kilkakrotnie ręką i obrażeniami wewnętrznymi, umieszczono go w szpitalu.

Podczas ostatniej powodzi wśród innych rzek wylała również i Przemsza. Ilustracja nasza przedstawia wylw Przemszy pod Chelmkiem.

Skandaliczne stosunki na „Lipnie“ i „Małgorzacie“ Z frontu pracy w Zagłębiu

Inspektor pracy p. Rychłowski przeprowadził inspekcje na kopalniach Lipno w Łagiszy i Małgorzacie w Będzinie, stwierdzając skandaliczne wprost stosunki.

Obydwie kopalnie nie udzielają robotnikom zupełnie urlopów, każą im pracować w nie-

dzielę i święta za normalnem wynagrodzeniem, wstrzymuje zarobki, na Małgorzacie nawet robotnicy nie mają książeczek obrachunkowych, a pieniądze otrzymują w mieszkaniu prywatnem, na ulicy i t. p. W kopalniach brak regulaminów, a robotników wyzyskuje się w

okropny sposób. Inspektor spisał protokoły i w najbliższych dniach względem właściciela zastosuje odpowiednie sankcje.

Obniżka płac w hucie Bankowej

Urzędnikom Huty Bankowej w Dąbrowie z dniem 1 bm. obniżono płace o 10 do 20 proc.

Przyjęcia i zwolnienia

Solvay w Grodźcu przyjął 15 ludzi, w Strzemieszycach robotnicy na własny rachunek uruchomił huta szklaną, daw. „Teps“ zatrudniając 85 ludzi, huta Katarzyna przyjęła 36 ludzi, Weinsiecher w Będzinie przyjął 31 robotników, Fabryka szkła w Zabkowicach wbrew zapowiedzi nie została zamknięta, zatrudniono tam 87 robotników, pracuje jeszcze 140, Fürstenberg w Będzinie, zredukował 34 ludzi, zatrudniając w fabryce 300. Fabryka „Olkusz“ w Olkuszcu ograniczyła pracę, pozostawiając w fabryce tylko 200 robotników!

Ukończenie budowy drogi na Równicę

Rozpoczęte w ub. roku prace nad przeprowadzeniem drogi Polana — Szczyt Równica, prowadzone w szybkim tempie, są już na ukończeniu. Przy pracach zajęte są przeważnie ochotnicze drużyny robotnicze oraz miejscowi bezrobotni. Odcinek tej drogi wynosi 6,5 km. Narazie ukończone zostały roboty ziemne i rozpoczęto układanie nawierzchni kamiennej. Droga ma wybitnie charakter górski i posiada kilka pięknych serpentyn, któremi przerzuca się z jednego zbocza na drugie. Otwarcie drogi, które nastąpi w najbliższych miesiącach, przyczyni się do podniesienia turystyki na tym odcinku, jak również do zabudowania stoków Równicy.

Józiu najdroższy, wróciłeś!?

Smutny powrót meża — złodzieja

Przed kilku dniami donosiliśmy o ucieczce niejakiego Józefa Synczkowskiego z Dąbrowy, za którym wysłano listy gończe i po kilku dniach zdołano go ująć. Synczkowski w kilka dni po ślubie, korzystając z tego, że żona poszła po wodę, ukradł jej 900 zł., poczem zbiegł. Zrozpaczona kobieta nie mając innej rady zmuszona była udać się o pomoc do policji. Widać było jednak, że więcej jej chodzi o męża, aniżeli o stracone pieniądze.

Zbiegłego zdołano ująć w Nivce, w jędnej z knajp, jednak „gołego jak święty turecki“. W ciągu 4 dni nierozumny żon-

koś zdołał stracić ciężko ciulany grosz przez żonę.

Synczkowski twierdzi, że jeszcze nigdy w życiu nie zabawił się porządnie, to też choć raz postanowił użyć. Gdy o kradziona i opuszczona żona dowiedziała się o odnalezieniu zbiega, szalała z radości, a zobaczywszy niewiernego męża rzuciła mu się na szyję z okrzykiem „Józiu najdroższy, wróciłeś?!“

O pieniądzach taktowna kobieta nawet nie wspomniała. P. Józef jednak, mimo przebaczenia żony musi ponieść smutne konsekwencje swego czynu.

Ładne wesele!

Na ławie oskarżonych Sądu Okręgowego w Katowicach zasiadli w ub. czwartek Karol Lelonek, Tomasz Broncel, Franciszek Kaszyca i Wilhelm Rusin z Krasowych, którzy udali się w listopadzie ub. roku na zabawę weselną i wywołali tam awanturę. Klótnia zamieniła się wnet w bójkę, w toku której niejaki Sojka Paweł został w nieludzki sposób pobity. Na rozprawie oskarżeni do winy się nie przyznali, a oskarżony Broncel, tłumaczył się, że on właśnie został w czasie bójki także pobity.

Sąd skazał Lelonka i Broncela na 8 miesięcy więzienia, z zawieszeniem wykonania kary na 5 lat, resztę zaś oskarżonych uwolnił dla braku dostatecznych dowodów winy. (s)

Śmierć ucznia na torze kolejowym Straszny wypadek w Katowicach - Zależu

Dn. 25 bm. o godz. 14,15 na torze kolejowym, przy ul. Lisa w Zależu pociąg osobowy, zdążający z W. Hajduków do Katowic najechał przebiegającego przez tory kolejowe 13-letniego ucznia szkolnego Helmuta Lorta z Zależa (ul. Lisa 5).

Lort, potracony parowozem, doznał złamania podstawy czaszki, złamania ręki i nogi oraz ogólnych obrażeń ciała.

Obsługa kolejowa ciężko rannego Lorta zabrała pociągiem do Katowic, skąd

przewieziono go do szpitala miejskiego w Katowicach.

W drodze do szpitala na skutek odniesionych okaleczeń Lort zmarł gwałtownie przytomności.

Męczennica w Koronie

7)

— Okropność! — przerwała cesarzowa, zakrywając twarz ręką. — Obok jakich przepaści w życiu przechodzimy nieraz, nie przeczuwając, co się w nich ukrywa! Proszę pana, każ śledzić dalej owego szewca i donieść mi natychmiast, gdy dowiesz się czegoś nowego.

Komisarz uklonił się i wyszedł.

Zaraz po jego odejściu zadzwoniła

— Zamelduj mi — rzekła do służącego — barona Kronau, skoro tylko przyjdzie. Hrabianka Felicja Szalenberg ma także przyjść do mnie!

W kilka minut później była już Felicja w salonie. Cesarzowa podała jej życzliwie rękę, którą młoda dziewczyna gorąco ucałowała.

— Felicjo, — odezwała się Elżbieta łagodnie — opowiadałaś mi niedawno, że baron Kronau kocha cię i że pragnie się koniecznie rozwieść z swoją żoną, córką biednego szewca, którą zaślubił potajemnie!

— Tak jest! — szepnęła dziewczę, rumieniąc się. — Maksymiljan nie żywi sobie niczego tak gorąco, jak rozwizania małżeństwa, zawartego w młodzieńczym szale i połączenia się ze mną. O Najjaśniejsza Pani! I ja, chociaż mi żal tej biednej młodej kobiety nie mogę zataić, że jedynym moim marzeniem, jedynym szczęściem, jakiego pragnę, jest... zostać żoną Maksymiljana!

— A ta inna, coż się ma z nią stać? — zapytała cesarzowa, patrząc przenikliwie w oczy Felicji. — Co się ma stać z nią, jeżeli mąż, któremu bezwzględnie zaufała, opuści ją?

— Ona jest biedna, większa suma pieniędzy zadowoli wszelkie jej wymagania!

— Doprawdy? Jesteś o tem tak mocno przekonana? A jesteś też pewną miłości barona? Może on jednak więcej iż ciebie, kocha swoją żonę?

— O, to być nie może! Za szczeróść uczuć Maksymiljana odpowiadam moim honorem! — zawołała Felicja z zapalem i podniosła dumnie swoją jasną główkę.

Cesarzowa zadzwoniła znowu.

— Czy baron Kronau już przyszedł?

— W tej chwili wszedł do przedpokoju! — odrzekł służący.

— Wprowadzić go za pięć minut! — rozkazała, a po wyjściu lokaja rzekła szybko do drżącej Felicji:

— Nadeszła godzina, w której musisz dowiedzieć się całej prawdy i to z ust samego barona. Dowiesz się, do której z was należy jego serce, którą kocha istotnie, a której miłość kłamie. Ukryj się tam, za portjerą, zachowaj się zupełnie spokojnie i panuj nad sobą! Nie daj się unieść rozpaczcy i zwątpieniu!

Felicja wykonała natychmiast rozkaz cesarzowej i ukryła się za ciężką, jedwabną portjerą, a zaraz potem wszedł Maksymiljan do salonu. Błyszczący mundur miał jeszcze na sobie, ale twarz jego pokryta była śmiertelną bladeścią, a włosy w nieładzie spadały na czoło. Złożywszy głęboki ukłon, stał w milczeniu na środku salonu.

— Baronie Kronau, — zaczęła cesarzowa — powiedz mi przedewszystkiem, ile wynoszą twoje długi? Ale na wszystkie moje pytania żądam prawdy, słyszysz pan? Nie pogarszaj kłamstwem położenia, w jakim się znajdujesz. Więć proszę!

— Najjaśniejsza pani, — odrzekł pułkownik ochrypłym ze wzruszenia głosem — przyznaję, że zawiniłem ciężko. Jestem gotów poddać się najsurowszej karze...

— O tem później. Ile wynoszą długi pana?

— Mniej więcej dwakroć sto tysięcy guldenów!

— I w jaki sposób chciałeś je spłacić?

— Miałem zamiar ożenić się bogato! — szepnął baron zmieszany.

— O kogo zamierzałeś się pan starać?

— O... o hrabiankę Felicję Szalenberg.

— Kochasz ją pan? Powiedz mi szczerą prawdę! Nie plam ust twych kłamstwem!

Maksymiljan stał, jak prawdziwy winowajca.

— Ach — szepnął — to są męczarnie! Daruj mi najjaśniejsza pani, odpowiem na to pytanie!

— Przeciwnie, żądam jej stanowczo! — zawołała Elżbieta.

— A więc — nie — nie kocham jej! Szanuję ją, podziwiam i cenię wysoko jej zalety serca, ale miłość moja należy do tej biednej, cnotliwej, nisko urodzonej kobiety, która jest moją żoną. Pomimo swego niskiego pochodzenia może się Józefina równać śmiało pod każdym względem z najwytworniejszymi damami stolicy. To anioł prawdziwy! Zgrzeszyłem względem niej, obraziłem ciężko jej dumę i teraz pojąć nie mogę, że słuchając niegodziwych podszeptów mych krewnych, chciałem zdradzić tę szlachetną istotę i stać się łotrem prawdziwym! I w samą porę — dodał śmiejąc — zjawił się anioł opiekuńczy, który otworzył mi oczy! Przejrzałem i spsstrzęgłem, nad jaką stoję przepaścią! Wiem, że będę musiał ciężko pokutować, że będę musiał zdjąć ten mundur, z którego byłem tak dumny, nie jestem godzien nosić go dalej! Majątek stracony, stanowisko także, ale zniósę wszystko chętnie, byleby mi Józefina przebaczyła!

Cesarzowa głęboko była wzruszona.

— Przybliź się pan! — rzekła łagodnie. — Posłuchaj, co ci powiem. Zbłądziłeś i zawiniłeś nie tylko wobec żony, ale i wobec innych jeszcze... Czas jednak goi wszelkie rany, trzeba tylko mieć szczerą chęć naprawienia złego. Chcesz pan to uczynić? Chcesz wynagrodzić krzywdy, jakie wyrządziłeś i odzyskać utracony honor? Chcesz sobie zdobyć na nowo ukochaną żonę? Uprzedzam pana, że droga, jaką ci wskażę, będzie ciernista... Namysł się więc dobrze, zanim mi odpowiesz!

Maksymiljan rzucił się na kolana i podniósł rękę jak do uroczystej przysięgi.

— Jak wierzę w Boga Wszechmogącego! — zawołał z uniesieniem. — Tak przysięgam ci Najjaśniejsza Pani,

że przyjmuję każdą pokutę, jaką na mnie nałożysz, bez szemrania. Szacunek mej cesarzowej i miłość mojej żony — tę będą odtąd gwiazdy, które mi świecić mają w ciemności mego życia! One doprowadzą mnie do celu, do końca mych cierpień, i dadzą odwagi i wytrwałości w dobrem!

— Niech Bóg pana ma w swej opiece! — rzekła cesarzowa. — Weź teraz ten list i przeczytaj go w twym mieszkaniu, nie przedaj! Dowiesz się z niego, co masz uczynić na przyszłość.

Mówiąc to, wręczyła mu zapieczętowany list i dodała ciszej:

— Bądź pan zdrow! Ręki podać panu nie mogę teraz, ale da Bóg do czekać, nadejdzie i ta chwila, w której z przyjemnością uścisknę rękę uczciwego człowieka! Potem ogłoszę sama małżeństwo twoje z Józefiną Hilper i wtedy nic już nie stanie na przeszkodzie waszemu szczęściu!

Maksymiljan schował list, spojrział raz jeszcze ze łzami w oczach na piękną twarz cesarzowej i wybiegł z salonu. Elżbieta uśmiechnęła się zadowolona, ale zaraz potem spochmurniała znowu i szybko zwróciła się do drzwi, za których portjerą stała Felicja.

— Biedne dziecko! — szepnęła. — Ile ona cierpieć musi! Trzeba pocieszyć zdradzone a zawsze jeszcze pewno kochające jej serce.

Cichy okrzyk litości i żalu dobył się z ust cesarzowej, gdy rozsunęła jedwabną portjerę. Felicja leżała zemdlona na ziemi, z kurczowo zaciśniętymi rękami.

— Nie mogła znieść tego okrutnego ciosu! — myślała Elżbieta. — A jednak dobrze, że wie wszystko. Chore jej serce wyzdrowieja, zwolna wprawdzie, ale wyzdrowieje.

Na dwukrotne dzwonienie cesarzowej weszła garderobiana.

— Hrabianka Szalenberg zachorowała! — rzekła cesarzowa. — Jest to zemdlenie, które wnet pewnie przejdzie. Proszę zanieść chorą do jej pokoju, postać po doktora i uwiadomić mnie, gdy będzie lepiej.

(Ciąg dalszy nastąpi).

Naręczona Skazańcu

(78)

Powozy udały się do Paryża, gdzie stosownie do życzenia króla, miał się odbyć akt ślubny w kaplicy Luwru. Arcybiskup objawił życzenie osobistego pobłogosławienia związku.

Gdy państwo młodzi przybyli do owietlonej tysiącem świateł i przepełnionej rojem panów i dam kaplicy, ukazał się arcybiskup w pontyfikalnych szatach i przedewszystkiem złożył pozdrowienie królowi, który przybywszy z Wersalu, prawie równocześnie wszedł do obszernego, wysokiego, wonią kadzidel przepełnionego domu modlitwy.

Był to uroczysty i wszystkich obecnych przejmujący widok, gdy margrabia Spartimento i jego naręczona, prowadzona przez króla, ukazali się w kaplicy i postępowali ku stopniom ołtarza w towarzystwie sędziego arcybiskupstwa, który w obecności króla i wielu innych świadków połączył ich z sobą węzłem małżeńskim i pobłogosławił.

Przemowa arcybiskupa była bardzo piękna i wzruszająca. Wspomniał on o wielu walkach i ciężkich próbach, które nowożeńcy przebyć musieli, a z których ich czysta i wierna miłość wyszła zwycięsko.

— Przez noc do światła! — zakończył, poświęcając przedtem serdeczną wzmiankę pamięci Serafiny. — Już chwile cierpień przeminęły, próby i walki już przebyte, uśmiecha się wam poranek, słońce rozprasza pomroki

czarnej nocy. Witając wraz z wami radośnie tę jutrzejkę, życzę wam, ażebyście kiedyś przygotowani i pełni wiary, gdy ostaną chwila wasza nadejdzie, mogli powtórzyć: „Przez noc do światła!...“

Król pierwszy przystąpił do nowo-zaślubionych i złożył im swoje życzenia. Ukłękli oni przed nim, ale monarcha podniósł ich uprzejmym skinieniem.

— Biorę udział w tem szczęściu, pani margrabinno! — rzekł do Adrjanny. — Udział serdeczny. A ponieważ twój małżonek dotychczas nie wyraził

owego życzenia, które mu wypełnić przyrzekłem, chciałbym tobie, pani młoda, dać dowód mej życzliwości małym upominkiem. Zamek Sarbonne z całą posiadłością i urządzeniem zechciej przyjąć odemnie, jako podarunek weselny.

Adrjanna ucałowała rękę króla i rzekła kilka słów podziękui. Marceli uszczęśliwiony był tym darem, dowodzącym, że król sercem swoim był zawsze przywiązany do niego. Obdarzył młodą margrabinę posiadłością, która była miejscem urodzenia jej męża, zamkiem, w którym zamknięte były wszystkie wspomnienia jego przyjszcia na świat, jego matki i jego przodków, który zawierał w sobie grobowiec i śmiertelne szczątki Serafiny.

— Będę cię niekiedy odwiedzał w zamku Sarbonne, pani margrabinno! — dodał król jeszcze. — Polubiłem i cenię twego małżonka i pragnę wiedzieć zawsze o dalszych waszych losach.

Powiedziawszy jeszcze kilka słów łaskawych do arcybiskupa, król opuścił kaplicę i powrócił do Wersalu.

Nowo zaślubieni przyjmowali następnie powinszowania dam i panów dworskich, a wreszcie serdeczne, chociaż prostymi słowami wypowiedziane życzenia starej Manon i poczciwego starego leśniczego.

Po ukończeniu obrządku w kaplicy Adrjanna i Marceli udali się do pałacu Rohanów, przystrojonego bogato w kwiaty i wieńce.

W pałacu oczekiwał mer Paryża i wyżsi dostojnicy miejscy, zaproszeni przez Marcelego, którzy jemu i jego małżonce złożyli swoje życzenia.

Marceli zaprosił swoich gości do zastawionej stołami sali jadalnej, w której sam z Adrjanną zajął miejsce.

Po biesiadzie i po wzniesieniu toastu na cześć króla powstał i zabrał głos Marceli.

— Pozwoliłem sobie — mówił — zaprosić panów na mój ślub, ponieważ pragnę was prosić o wypełnienie jednego z moich najdroższych życzeń. Zadośćuczynienia temu życzeniu nie odmówicie mi, panowie, ponieważ moja małżonka połączy się ze mną, ażeby prosić was o to. Był czas, kiedy dotknięty różnemi nieszczęściami, — znajdowałem się w *państwa* stylji. Przypadek chciał, że spotkałem się tam z pewnym Grekiem, który mnie ustanowił spadkobiercą swoich bogactw.

(Ciąg dalszy nastąpi).

Postępowali ku stopniom ołtarza w towarzystwie sędziego arcybiskupstwa

Co się działo w urzędzie kanclerskim?

Przemówienie ministrów Feya i Schuschnigga

Przebieg wypadków w gmachu urzędu kanclerskiego przedstawił minister Fey w swym przemówieniu w radio, jakie wygłosił w środę o godz. 9,35 wieczorem w sposób następujący:

Na godzinę 11-tą przed południem zwołana została rada ministrów w urzędzie kanclerskim. Mniej więcej na 15 min. przed 12-tą otrzymałem od kilku członków Heimwehry wiadomość, że na Siebensterngasse gromadzą się ludzie w mundurach Heimwehry, którzy widocznie przygotowują jakąś akcję. Wywołałem natychmiast kanclerza Dollfussa i zawiadomiłem go o tem. Kanclerz przerwał radę ministrów, odraczając ją do popołudnia, a podsekretarzów stanu dla wojska i bezpieczeństwa zawołał do swego gabinetu, aby się z nimi porozumieć. Podsekretarz stanu dla obrony krajowej otrzymał polecenie natychmiastowego udania się do ministerstwa i poczynienia odpowiednich przygotowań. Komisarz Karwiński wydał polecenie przydziału policji, aby sprawdzono, czy wiadomości odpowiedzialni są prawdziwe i aby zarządzono odpowiednie środki. Równocześnie zawołałem do siebie jednego z oficerów korpusu ochronnego i poleciłem mu zaalarmować oddziały ochronne.

Podczas, gdyśmy jeszcze obradowali, nadjechało nagle kilka samochodów z umundurowanymi i uzbrojonymi ludźmi. Wjechały na podwórzec i zanim można było rozpocząć jakąś akcję obronną, wtargnęli z gotowymi do strzału karabinami i rewolwerami i zmusili wszystkich do pozostania w budynku. Dr. Dollfuss wyszedł razem z komisarzem Karwińskim, aby się udać do innego pokoju. Wkrótce potem zjawił się spowrotem Karwiński, który z początku również był aresztowany. Przyprowadzono go do nas i zmuszono do pozostania w tym pokoju. O losie kanclerza nie wiedzieliśmy narazie nic. Około godz. 3-ciej, z ogólnego pokoju wyprowadził mnie mały oddział spiskowców oświadczając mi, że kanclerz chce ze mną mówić. Zostałem zaprowadzony do innego pokoju i zastałem tam ранnego kanclerza, leżącego na kanapie. Dr. Dollfuss prosił mnie o zaopiekowanie się jego rodziną i dał mi polecenie uniknięcia rozlewu krwi i porozumienia się w tym duchu z innymi ministrami, co też uczyniłem. Potem zostałem znowu odprowadzony do pierwszego pokoju. Tam spędziliśmy kilka niemiłych godzin pod ustawiczną groźbą karabinów i rewolwerów. Po godzinie 6-tej wieczorem na placu przed gmachem pojawił się minister Neustädter-Stürmer. Wyprowadzono mnie znowu na balkon, abym mógł z nim rozmawiać. Wreszcie zdołano nas uwolnić.

Po ministrze Feya przemawiał stojący obecnie na czele rządu austriackiego minister Schuschnigg. Po opisanii znanych wypadków minister Schuschnigg do-

rzucił kilka nowych szczegółów. Stwierdzono, że przywódca terorystów, który nosił mundur majora, jest w rzeczywistości b. starszym żołnierzem. Inny w mundurze kapitana jest b. plutonowym. Po cząwszy od godz. 1-szej pozostali na wolności ministrowie obradowali bez przerwy. Natychmiast nawiązano kontakt z przebywającym poza Wiedniem prezydentem Miklasem. Wiadomość, którą operowano również w gmachu kanclerskim, jakoby prezydent mianował kanclerzem jakąś osobistość nienależącą do rządu, została świadomie sfałszowana. W całej Austrii panuje spokój. Lokalne bunty zo-

stały natychmiast stłumione. Rząd był bez przerwy panem położenia. W międzyczasie największą naszą troską było uwolnienie uwięzionych w gmachu kanclerskim ministrów i urzędników. Było jasnym, iż trzeba było uczynić wszystko, aby uniknąć krwawej kąpieli. Dlatego też upoważniłem ministra opieki społecznej i ministra wojny do zapewnienia spiskowcom wolnej drogi aż do granicy, jeśli w ciągu 15 minut wyjdą z gmachu i jeśli obejdzie się bez ofiar. Potem dopiero dowiedzieliśmy się, że kanclerz jest ranny. „Kanclerz nie żyje, — mówił minister Schuschnigg. — ale jego dzieło

nie zginęło. Przywołujemy cały świat na świadka, że i w tej godzinie jesteśmy bojownikami kultury niemieckiej i chorażymi naszej ojczyzny. Dzień mordów przyszedł również i w Austrii. Robiliśmy wszystko, aby tego uniknąć i tutaj wołamy o świadectwo świata.

Gdy później teroryści zażądali interwencji posła niemieckiego dla zapewnienia sobie wolnego przejścia do granicy i poseł rzeczywiście zjawił się w gmachu kanclerskim, aby pośredniczyć, kanclerz Dollfuss już od dawna nie żył. Wołań w tej historycznej chwili do wszystkich Niemców austriackich. Bądźmy nieubłaganie stać na straży spokoju, porządku, moralności i kultury kraju. Zachowamy naszemu zmarłemu kanclerzowi wierność aż poza grób. Ofiara krwi kanclerza nie może pójść na marne“.

Podczas rozruchów w San Francisco po ulicach tego miasta patrolowały liczne samochody wojskowe, uzbrojone w karabiny maszynowe.

Zbliżamy do ziemi księżyc

Jak podaje jeden z naukowych miesięczników nowojorskich, grupa uczonych amerykańskich rozpocznie wkrótce doświadczenia nad jedną z największych sensacji naukowych stulecia. W dniu, kiedy ukończona będzie budowa najpotężniejszego teleskopu w świecie, uczeni odbywać zaczną wędrowkę po niebie i zdolni będą do odkryć, które zmieniają zupełnie ludzkie pojęcie o wszechświecie.

Po latach poszukiwań inżynierowie, którym powierzono budowę tego olbrzymiego instrumentu dla Kalifornijskiego Instytutu Technologicznego, przystąpili wreszcie do pracy. Astronomowie przypuszczają, że zwierciadło teleskopu, 360.000 razy potężniejsze od ludzkiego oka, powiększy obraz księżycy i planety 10.000 razy. Przez szkła teleskopu księżyc będzie tak widoczny, jak wysokie

budowle, widziane z dystansu dwudziestu pięciu mil. Stuczalowy teleskop na Mount-Wilson, którego średnica jest tylko o połowę mniejsza od średnicy nowego instrumentu dostrzega światło świecy odległej o 5000 mil. Z jego pomocą odkryto 2.000.000 mgławic, równie gęstych, jak Droga Mleczna. Spogląda on w przestrzeń na odległość 400.000.000 lat świetlnych.

Nowy teleskop, jak przypuszczają astronomowie, przeniknie w wszechświat przynajmniej trzy razy dalej, otwierając nam samą sferę niezbadaną, trzydzieści razy obszerniejszą od dotychczas znanej. Już teraz usunięto trudność która wydrwała się niepokojąca i zdołano skonstruować wklęsłe zwierciadło o 240 stopach kwadratowych, h p wierzchni, oszlifowane z dokładnością do jednej milionowej cala.

Notowania giełdy w Warszawie

z dnia 26 lipca 1934 r.
Papiery państwowe:
5 proc. pożyczkowa 58,00, 6 proc. pożyczkowa 73,00 — 72,50, 4 proc. pożyczkowa 53,00, 7 proc. pożyczkowa 67,25 — 67,13 — 67,25 — 67,38 — 67,25 — 67,38 drobne, 7 proc. L. Z. Państwowego Banku Rolnego 83,25, 8 proc. L. Z. Państwowego Banku Rolnego 94,00, 7 proc. L. Z. Banku Gospodarstwa Krajowego 83,25, 8 proc. L. Z. Banku Gospodarstwa Krajowego 94,00, 7 proc. obligacje Banku Gospodarstwa Krajowego 83,25, 8 proc. obligacje Banku Gospodarstwa Krajowego 94,00, 4 i pół proc. L. Z. Ziemski Kredytowe 47,50 — 47,25 — 47,00 drobne.
Akcje:
Bank Polski 84,50, Lilpop 9,60.
Dewizy:
Belgia 123,75 — 124,06 — 123,44, Gdańsk 172,53 — 172,96 — 172,10, Holandia 358,30 — 359,20 — 357,40, Londyn 26,68 — 26,81 — 26,53, Nowy Jork kabel 5,29 i siedem ósmych — 5,32 i siedem ósmych — 5,26 i siedem ósmych, Paryż 34,91 — 35,00 — 34,82, Praga 21,99 — 22,04 — 21,94, Szwajcaria 172,63 — 172,06 — 172,20, Włochy 45,45 — 45,57 — 45,33, Berlin 203,75 — 204,75 — 202,75, Oslo 134,00 — 134,65 — 133,35, Kopenhaga 119,25 — 119,85 — 118,65
Waluty:
Dolar pryw. 5,28. Tendencja niejednolita.

Poznańska giełda zbożowa

Ceny parytet Poznań.
Pszenica 20,50—20,75; Jęczmień browarny 15 ton 20,50; Otręby jęczmień 15 ton 12,75; Makuch imiany 21,00—21,50; Srut Soja 20,50—21,00.

Ogłoszenia

ELEKTROWNIA w Radomiu pragnąc uprzyścić korzystanie z taniego prądu od stycznia br. wprowadziła taryfę biłkowa. 749

SZUKAM lokalu fabrycznego wraz z mieszkaniem w Katowicach. Oferty do „Siedmiu Groszy“ pod nr. 3052d

Przygody bezrobotnego Froncka

Ach — „parizol“ Froncka złośli, bo się ciągle sam otwiera. A na dworze raz się chmurzy, to znowu pogoda szczerą.

Froncek musi wyjść koniecznie, bo do „frejki“ mu się spieszy — więc poradził sobie prosto: związał „gizda“ i — się cieszy.

Z konceptu zadowolony „parizol“ wymachuje i, choć deszczyk zaczął cinać, rozwiązania nie szykuje.

Lecz gdy krople się zwiększyły, to zmoknąć niema ochoty, bowiem idąc do „frejliczki“, wyprasował swe „galoty“.

(Ciąg dalszy nastąpi)

MIESIĘCZNY ABONAMENT „7 GROSZY“ Z DOSTAWĄ DO DOMU PRZEZ AGENTÓW LUB PRZEZ POCZTĘ W KRAJU ZŁ. 2.31 — PRZY ZAMÓWIENIU W URZĘDZIE POCZT. ZŁ. 2.41

REDAKCJA KATOWICE SOBIESKIEGO 11 TELEFON 34-981 P. K. O. 301-746

CENNIK OGŁOSZEŃ W „7 GROSZACH“ 1 POLE O WYMIARZE 35 mm. x 67 mm. ZŁ. 15. OGŁOSZENIA DROBNE 20 GR. ZA SŁOWO.